

НАВЧАЮСЯ ВИЗНАЧАТИ СЛОВА, ЯКІ НАЗИВАЮТЬ ЧИСЛА

1. 1. Прочитай прислів'я. Поясни їх зміст. Підкресли повторюваний числівник.

1. Один у полі не воїн. 2. Один розум добре, а два — краще.
3. Краще один раз побачити, ніж сто разів почути.

2. Пригадай і запиши інше прислів'я, у якому вживається числівник *один*.

2. 1. Прочитай і розв'яжи задачу. Запиши відповідь одним словом.

П'ять берізок, дві смерічки
зеленіють над потічком.

Біля них — одна малина.

Скільки всіх дерев, скажи-но. _____

2. Запиши словами числа від 1 до 7: Постав наголос у словах.

3. 1. Дай короткі письмові відповіді на запитання.

1. Скільки днів у тижні? _____

2. Скільки годин триває день, а скільки — ніч? _____

3. Скільки днів у квітні, а скільки — у червні? _____

2. Запиши числівники словами.

НАВЧАЮСЯ ДОБИРАТИ ЧИСЛІВНИКИ

4. 1. Допиши пропущені числівники, користуючись словами з довідки.
Поясни, як ти розумієш зміст висловів.

Знаю, як свої _____ пальців; _____ чудес світу; на всі _____ сторони; _____ п'ятниць на тиждень.

Слова для довідки: сім, п'ять, чотири.

2. Виконай звуко-буквений аналіз виділеного слова.

5. 1. Пригадай склад числа 10.
2. Запиши склад числа 10 за зразком.

Зразок. Один і дев'ять; ...

6. 1. Запиши словами дату (день, місяць і рік) народження своєї подруги і свого друга.

2. Підкресли числівники.

10. 1. Попрацюйте в парі. Прочитайте задачу. Розв'яжіть її. Запишіть відповідь. Назвіть числівники, використані в тексті задачі.

Учора в школі три дитини _____ сто дітей сидять малюють,
малювали три картини. _____ скільки треба їм годин —
Працювали три години. _____ хай присутні поміркують.
Якщо сто таких картин _____

2. Усно складіть подібну задачу. Запропонуйте розв'язати її своїм однокласникам.

11. 1. Прочитай сполучення слів. Запиши їх за зразком.

Зразок. П'ятдесят гривень.

50 гривень, 60 доларів, 70 євро, 80 злотих.

2. Склади і запиши речення з одним сполученням слів (на вибір).

12. 1. Заповни таблицю «Мій розпорядок дня у понеділок».

Час	Що роблю
Сім годин	Підйом

2. Записуй словами використані числівники.

НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ РОЗПОВІДЬ ЗА МАЛЮНКОМ

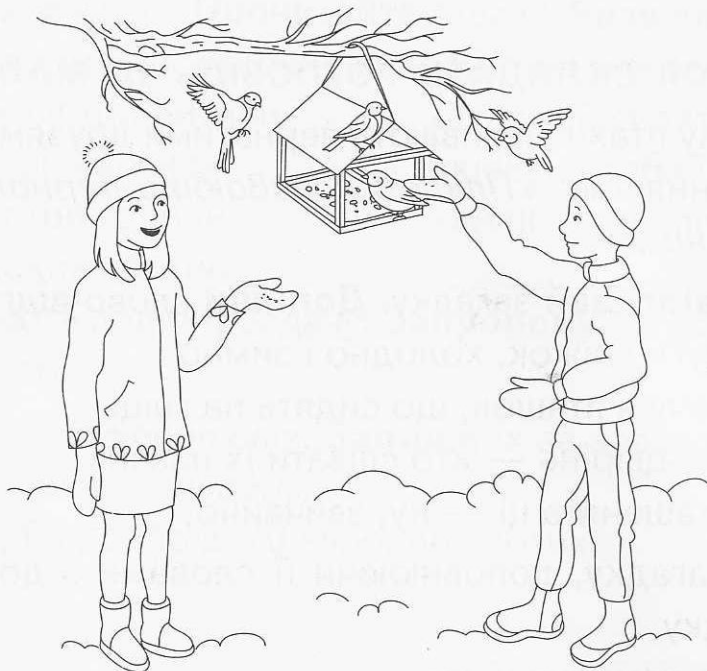
- 1. Поясни**, чому птахів називають пернатими друзями. **Розпочинай** своє пояснення так: *«Птахів називають пернатими друзями, тому що вони...»*
- 2. Прочитай і відгадай** загадку. **Допиши** слово-відгадку.
Навкруги сніжок, холодно і зимно.
Але бачу я пташок, що сидять на гілці.
Цвірінь-цвірінь — хто співати їх навчив?
Сірі пташенята ці — ну, звичайно, _____.
- 3. Прочитай** загадку, доповнюючи її словами з довідки. **Запиши** слово-відгадку.
Цікава пташина у нас _____.
Грудку жовтеньку ця пташечка _____.
За море у теплі краї _____,
а з нами зимує і гарно _____.

Слова для довідки: співає, має, не літає, проживає.

- 4. Поясни**, чому так говорять: *«Синиця — горобця сестриця»*. **Розпочинай** своє пояснення так: *«Я думаю, що... або На мою думку,...»*
- 1. Відгадай** загадку і **запиши** слово-відгадку.
На дереві під вікном
висить хатка із дашком.
Поспіша туди пташина
скуштувати насінини.

- 2. Запиши**, що можна покласти в годівничку для птахів узимку.

6. 1. Розглянь малюнок. Розкажи, що роблять діти на малюнку.

2. Підкресли слова — назви дій, які можна використати в розповіді.

Прийшли, спілкуються, повісили, граються, підгодовують, радіють, поспішають, прощаються.

7. Розподіли слова і сполучення слів на групи. Запиши їх. Дай дітям імена.

Школярі, горобчик, крилаті друзі, однокласники, пташечки, учні, пернаті друзі, пташки, синички, охоронці природи, імена дітей.

Діти,

Птахи,

8. **Поміркуй**, яке з поданих речень може бути зачином у складеній розповіді. **Підкресли** його.

Діти зробили годівничку для птахів.

Діти вирішили допомогти птахам узимку.

Діти міркували над тим, що робити.

9. **Склади** зі слів речення, яке можна використати в кінцівці розповіді. **Запиши** його.

Птахи, своїм, дітям, співом, дякують, веселим.

10. **Добери і запиши** слова — *на́зви ознак*, які відповідають на питання *які?*, і слова — *на́зви дій предметів*, які відповідають на питання *що робили?* і *що зробили?*

Діти (*які?*) _____

Птахи (*які?*) _____

Діти (*що зробили?*) виготовили, _____

Птахи (*що робили?*) прилітали, _____

11. **Склади** план розповіді, використовуючи зразок.

— **Що вирішили зробити діти?**

1. Допомога птахам узимку.

— **Що зробили діти?**

2. _____

— **Куди діти закріпили годівничку?**

3. _____

— **Чим діти підгодовували птахів?**

4. _____

— **Що робили пернаті друзі?**

12. **Підготуй** розповідь про те, як ти допомагаєш птахам узимку. **Розкажи** її у класі.

13. 1. **Попрацюйте** в парі. **Розгадайте** ребуси. **Запишіть** слова-відгадки. **Поставте** наголос у словах.
уЗмав, оЗмав, заЗмав, поЗмала, підЗмала

2. **Усно склади** речення з одним із зашифрованих слів (на вибір).

14. 1. **Добери** і **запиши** усі парні числівники до 20. **Поділи** їх для переносу.

15. 1. **Склади** математичні вирази на додавання і віднімання.

$$\square\square + \square\square = 40$$

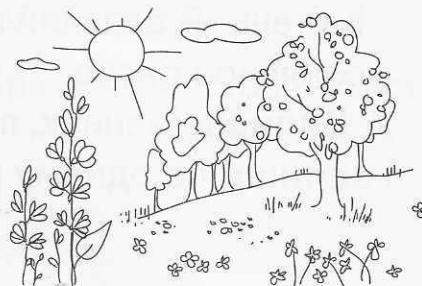
$$\square\square - \square\square = 40$$

2. **Запиши** їх словами.

НАВЧАЮСЯ ВЖИВАТИ ІМЕННИКИ, ПРИКМЕТНИКИ, ДІЄСЛОВА І ЧИСЛІВНИКИ В МОВЛЕННІ

16. 1. Прочитай рядки з вірша Тараса Шевченка.

І барвінком, і рутою,
і рястом квітчає
весна землю, мов дівчину
в зеленому гаю.

2. Випиши з вірша іменники.

A large rectangular box with a dashed border, containing a grid of writing lines. The grid consists of four vertical columns and four horizontal rows. Each cell in the grid is further divided by a dashed horizontal line, creating a total of eight rows for writing.

17. 1. Прочитай речення. Підкресли прикметники.

Рідний, рідна, рідне — корінь роду і народу. Рідна мама і рідний тато, рідна земля і рідна Україна, рідна мова і рідна школа...

2. Склади і запиши речення з виділеними прикметниками.

A large rectangular box with a dashed border, containing a grid of writing lines. The grid consists of four vertical columns and four horizontal rows. Each cell in the grid is further divided by a dashed horizontal line, creating a total of eight rows for writing.

18. 1. Прочитай іменники. Утвори від них прикметники і дієслова.

Запиши їх за зразком.

Зразок. Мова — мовний, мовити.

Розмова — _____

Письмо — _____

2. Постав наголос у записаних словах.

НАВЧАЮСЯ РОЗРІЗНЯТИ СЛОВА ЗА ЗНАЧЕННЯМ ТА ПИТАННЯМИ

19. 1. Прочитай вірш Тамари Коломієць.

Квітень — славний квітникар, уквітчав нам календар
сонячно і рясно першим цвітом-рястом.

2. Випиши іменник, прикметник і дієслово. З кожним із них склади і запиши по одному реченню.

20. 1. Перестав рядки так, щоб прочитати вірш Любові Забашти.
Постав у клітинках цифри — номери рядків.

Жива вода дає життя всьому живому в світі.
Якщо живе жива вода, тоді земля у цвіті.

2. Розподіли виділені слова на групи.

Іменники: _____

Прикметники: _____

Дієслова: _____

21. 1. Доповни речення. Запиши їх.

Той, хто співає, — _____.

Той, хто водить авто, — _____.

Той, хто тренує команду, — _____.

Той, хто _____.

Той, хто _____.

2. Постав наголос у дієсловах. Поділи їх на склади.

§ 16

СЛУЖБОВІ СЛОВА

**НАВЧАЮСЯ ВИЗНАЧАТИ В РЕЧЕННІ СЛУЖБОВІ СЛОВА
І ПИСАТИ ЇХ ОКРЕМО ВІД ІНШИХ СЛІВ**

22. 1. Перестав рядки так, щоб прочитати вірш Ганни Чубач. **Постав** у клітинках цифри — номери рядків.

навіть на дорозі кошеня руде.

все мене гукає, все на мене жде:

квіти, берег річки і зелені трави,

У селі в бабусі все мені цікаве,

2. Підкресли службові слова разом з іменниками.

23. 1. Прочитай вірш Максима Рильського, вставляючи службові слова *із, в, з, у*.

Бджілки **золотисті** ___ квітках **літають**,

роси перлисті ___ трав опадають.

___ золота зіткане сяйво ллється,

Ліс ___ нім купається, листя сміється.

2. Поділи виділені слова на склади.

24. 1. Прочитай вірш Марії Познанської, доповнюючи словами з довідки.

Чуєте пахощі в нашім... ?

Тут на світанку сам дощик... ,

Квіти розквітли в ранковій...

білу **лілею** від сну...

Слова для довідки: порі, дворі, розбудив, ходив.

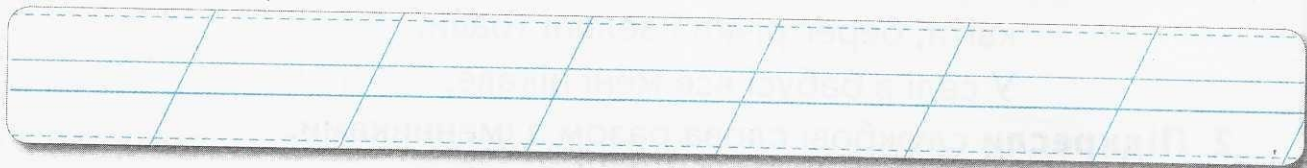
2. Випиши службові слова разом з іменниками. **Полічи** кількість звуків і букв у виділених словах.

НАВЧАЮСЯ ПОВ'ЯЗУВАТИ МІЖ СОБОЮ СЛОВА ЗА ДОПОМОГОЮ СЛУЖБОВИХ СЛІВ

25. 1. Прочитай прислів'я, вставляючи пропущені службові слова без, до, за. **Поясни** зміст кожного прислів'я.

1. Слово ___ слова — складеться мова. 2. Слово ___ діла нічого не варте. 3. Добре слово краще ___ цукор і мед. 4. Лагідне слово — ключ ___ серця.

2. Склади і запиши речення з іменником *слово*.

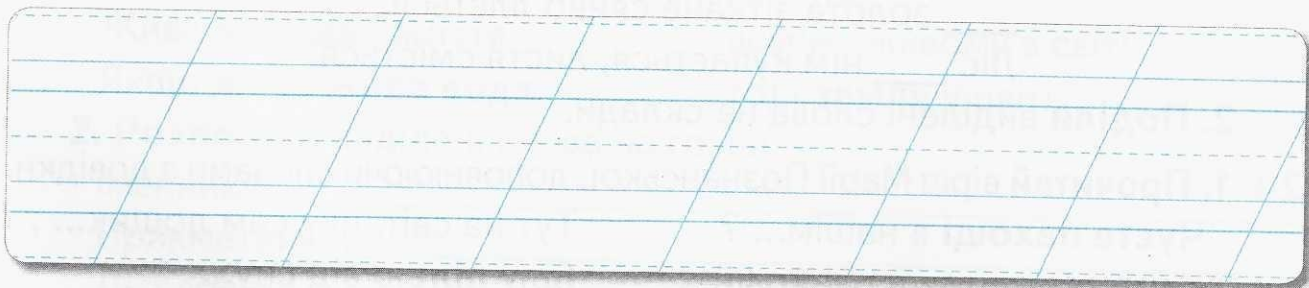

26. 1. Прочитай речення.

Обере́ги українського народу — стрункі мальви і яскраві жоржини, пахучі чорнобривці і червоні маки, жовтогарячі нагідки і білі ромашки, зелений любисток і запашна м'ята.

2. Випиши слова — на́зви квітів за зразком. **Підкресли** службове слово *і*.

Зразок. *Троянди і гвоздики.*

27. 1. Прочитай загадку, вставляючи пропущені службові слова з довідки. **Відгадай** її і **запиши** слово-відгадку.

Лист зелений і міцний,
сніг _____ нього _____ страшний,
_____ коли весну стрічає —
сині очі розкриває. _____

Слова для довідки: для, а, не.

2. Усно склади речення зі словом-відгадкою.

НАВЧАЮСЯ ВИКОРИСТОВУВАТИ СЛУЖБОВІ СЛОВА ДЛЯ ЗВ'ЯЗКУ СЛІВ У РЕЧЕННІ

28. 1. Прочитай вірш Святослава Стороженка, вставляючи пропущені службові слова з довідки.

_____ дерева могутнього, _____ лагідної квітки
обов'язково **корінь є**. **Запам'ятайте**, дітки.
Та якщо корінь відірвати чи шкоду _____ ним зробити,
_____ буде дерево стояти, _____ зможе квітка жити.

Слова для довідки: не, у, з.

2. Усно полічи кількість звуків і букв у виділених словах.

29. 1. Прочитай вірш Анатолія Костецького. **Вивчи** його напам'ять.

Я квітку лісову не стану рвати,
додому я її не понесу,
бо вдома їй джмеля не погойдати
і не попити ранками росу.

2. Підкресли службове слово *не* з дієсловами.

3. Склади і запиши за змістом вірша речення зі словом *не*.

30. 1. Заміни сполучення слів за зразком.

Зразок. *Глиняний горщик — горщик із глини.*

Золотий браслет — _____.

Дерев'яний стілець — _____.

Овочевий салат — _____.

2. Запиши утворені сполучення слів. **Виконай** звуко-буквений аналіз виділених слів.

ЗАКРІПЛЮЮ ЗНАННЯ ПРО СЛУЖБОВІ СЛОВА

31. 1. Прочитай вірш Володимира Басюка.

По гриби! По гриби! ми йдемо у хвойний ліс
З мамою і татом білий гриб шукати.

2. Підкресли службові слова. **Склади і запиши** речення про хвойний ліс зі службовим словом *у*.

32. 1. Прочитай рядки з вірша Тараса Шевченка, вставляючи пропущені службові слова.

Попрощалось ясне сонце Виступає ясний місяць
_____ чорною землею. _____ сестрою зорею.

2. Склади два сполучення слів зі службовим словом *з* за зразком. **Запиши** їх.

Зразок. Сонце з місяцем.

33. 1. Установи відповідність між початком і кінцем прислів'їв за допомогою стрілок.

Не кидай слів

а знай, що говориш.

Холодним словом

на вітер.

Не говори, що знаєш,

серце не запалиш.

2. Підкресли службові слова. **Склади і запиши** речення зі службовим словом *а*.

УРОК РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ 11

ВИКОРИСТОВУЮ СЛУЖБОВІ СЛОВА

1. Прочитай пораду мудреця, доповнюючи її словами з довідки. Запиши їх. Підкресли службові слова.

Коли мовчиш — _____ з любові.

Коли говориш — _____ з любові.

Коли виправляєш — _____ із любові.

Коли вибачаєш — _____ із любові.

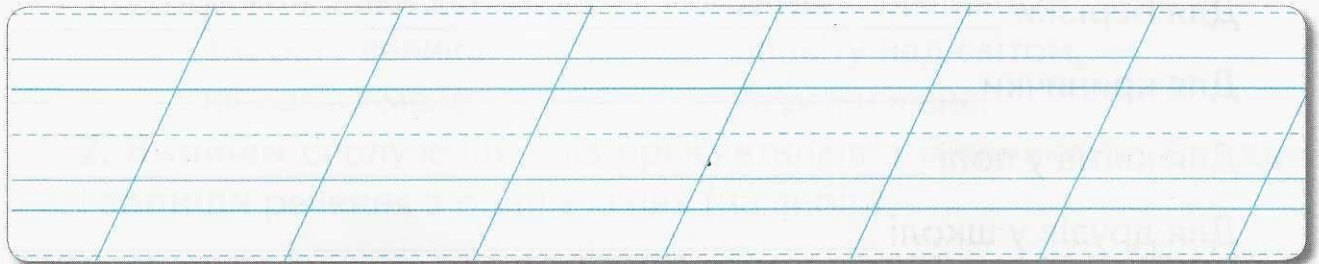
Май завжди в глибині серця корінь любові.

З того кореня виростуть тільки добрі справи.

Слова для довідки: вибачай, виправляй, говори, мовчи.

2. Добери близькі за значенням слова до іменника *труд*. Склади і запиши з ними речення, уживаючи службові слова.

Підказка! Праця, робота.

3. Доповни речення і запиши їх. Підкресли службові слова.

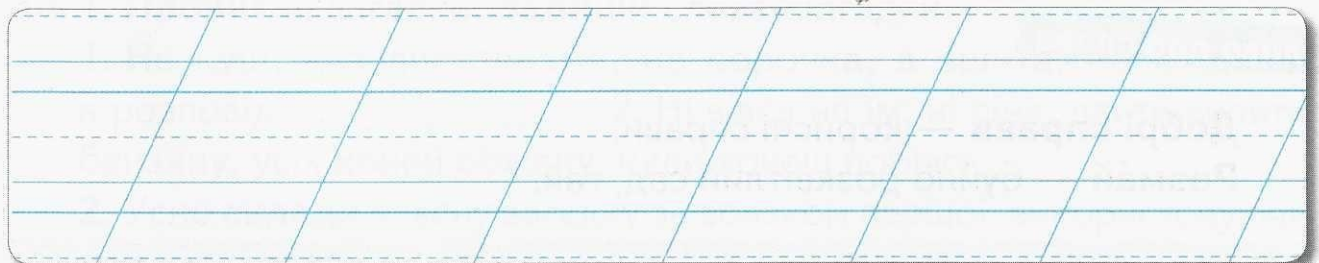
Без труда _____.

Від улюбленої праці я маю _____.

За хорошу роботу ми одержали _____.

4. Усно добери до іменників *труд*, *праця*, *робота* дієслова і запиши сполучення слів зі службовими словами за зразком.

Зразок. Працювати на заводі.

5. **Установи** відповідність між початком і кінцем прислів'їв за допомогою стрілок. **Поясни**, що означають ці прислів'я. Підкресли службові слова.

Без охоти

а добрі діла.

Маленька праця краща

немає роботи.

Не одежа красить людину,

за велике безділля.

6. **Попрацюйте** в парі. **Розкажіть** про свої добрі справи. **Запишіть** їх у кожному рядку. **Підкресліть** службові слова.

Мої добрі справи

Для мами _____

Для тата _____

Для брата _____

Для сестрички _____

Для берізки _____

Для кринички _____

Для квітів у полі _____

Для друзів у школі _____

Для пташки у гаю _____

Для калини в розмаю _____

Для щастя людини _____

І для України _____

Слово про слово

Добрі справи — корисні справи.

Розма́й — буйно розквітлий сад, гай.

НАВЧАЮСЯ ВЖИВАТИ ІМЕННИКИ, ПРИКМЕТНИКИ, ДІЄСЛОВА, ЧИСЛІВНИКИ І СЛУЖБОВІ СЛОВА В МОВЛЕННІ

34. 1. Прочитай загадку. **Допиши** слова-відгадки.

З димаря він вилітає, Варто *д* на *р* змінить —
як в печі вогонь палає. стане містом він умить.

_____ і _____

Підказка! Місто — столиця Італії.

2. Склади і запиши речення зі словами-відгадками.

35. 1. Прочитай вірш Платона Воронька.

Я маленька липка, Я медовим цвітом
виросту велика, — зацвіту над світом, —
не ламай мене. бережи мене.

2. Випиши сполучення слів прикметників з іменниками. **Склади і запиши** речення з одним із них (на вибір).

36. 1. Прочитай загадки. **Запиши** слова-відгадки.

1. Не куц, а з листочками, не сорочка, а зшита, не людина, а розповідає. _____ 2. Ні вівса не їм, ні сіна, дайте випити бензину, усіх коней обжену, куди хочеш побіжу. _____

2. Усно склади власну загадку за зразком першої, використовуючи службові слова *не, а*.

НАВЧАЮСЯ РОЗПІЗНАВАТИ РЕЧЕННЯ ЗА ЙОГО ОСНОВНИМИ ОЗНАКАМИ

37. 1. Склади і запиши слово з поданих букв.

Н Е Н Е Я Ч Р _____

2. Устав пропущені слова.

Речення виражає _____ думку. Слова в реченні зв'язані між собою за _____.

38. 1. Склади і запиши прислів'я.

1. Праця, марнує, а, людину, годує, лінь. 2. Без, немає, охоти, роботи.

2. Побудуй звукові схеми виділених слів.

39. 1. Прочитай. Визнач межі речень. Постав розділові знаки у кінці речень.

Восени до нас повертається багато пташок до наших країв прилітають красені-омелюхи з'являються і маленькі чечітки з лісу ближче до людей наближаються червоногруді снігурі та чубаті синиці.

2. Випиши останнє речення. Визнач кількість звуків і букв у виділеному слові.

НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ РЕЧЕННЯ

40. 1. Прочитай речення, уставляючи слова *усі, деякі, кожне*.

_____ речення складаються зі слів. _____ слова у реченні зв'язані між собою за змістом. У _____ реченні про щось розповідається. У _____ щось **описується**. У _____ реченнях **міститься** роздум про щось.

2. Поділи для переносу виділені слова.

41. 1. Зміни слова в дужках так, щоб утворилися речення. **Запиши** їх.

Зимові (день) _____ — це дивне свято. Розсипала чарівниця-зимонька срібло по (земля) _____.

Подарувала крижані діаманти (берізки) _____,

(клени) _____, (ялинки) _____.

2. Склади і запиши речення про *зимоньку*. **Постав** наголос в усіх словах.

42. 1. Доповни речення словами з довідки.

Навесні до рідної землі повертаються _____. Це дуже швидкі і спритні _____. _____ оселяються у новозбудованих гніздах. Скрізь можна почути їхній радісний _____. Приємно дивитися на веселі _____ пташок.

Слова для довідки: щебет, птахи, турботи, стрижі, вони.

2. Склади і запиши речення про стриживів.

УРОК РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ 12

НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ РОЗПОВІДЬ НА ОСНОВІ СПОСТЕРЕЖЕНЬ

1. Прочитай і відгадай загадку про птаха. Запиши слово-відгадку.
Поясни правильність своєї думки.
День і ніч я стукаю, всі дерева слухаю. _____
2. Поміркуй і скажи, чому дятла називають лісовим лікарем.
Розпочинай свою розповідь так: «Дятла називають лісовим лікарем, тому що...»
3. Прочитай приказку про дятла. Поясни її зміст.
Хто б дятла знав, коли б не його дзьоб.
4. 1. Розкажи, чи доводилося тобі бачити дятла у природі.
2. Доповни запитання. Дай на них письмові відповіді.

Де живе дятел? _____

Чим він живиться? _____

Де _____

Який _____

Що робить _____

Чим _____

§ 18

ВИДИ РЕЧЕНЬ ЗА МЕТОЮ ВИСЛОВЛЮВАННЯ

НАВЧАЮСЯ ПРАВИЛЬНО ВІДТВОРЮВАТИ ІНТОНАЦІЮ РОЗПОВІДНИХ РЕЧЕНЬ

43. 1. Доповни речення словами з довідки.

Розповідне речення — це _____, у якому про щось
_____ або _____.

Слова для довідки: повідомляється, речення, розповідається.

2. Склади і запиши розповідне речення про свого друга (свою подругу).

44. 1. Прочитай загадку Дмитра Білоуса. **Запиши** відгадку.

Маленька, менша від мачини, а при читанні, коли треба,
ні з ким не стану на борню, _____ й людини мову зупиню. _____

2. Устав пропущені слова.

У кінці розповідних речень ставиться _____
або _____.

45. 1. Установи відповідність між початком і кінцем прислів'їв за допомогою стрілок. **Поясни**, що означають ці прислів'я.

І від солодких слів буває	серця.
Слово чемне кожному	сердечко.
Гостре словечко коле	приємне.
Лагідне слово — ключ до	гірко.

2. Склади і запиши розповідне речення зі словами ввічливості.

НАВЧАЮСЯ ПРАВИЛЬНО ВІДТВОРЮВАТИ ІНТОНАЦІЮ ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ

46. 1. Доповни речення словами з довідки.

Питальне речення — це _____, у якому про щось _____.

Слова для довідки: речення, запитується.

2. Попрацюйте в парі. **Запитай** свого друга (свою подругу) про навчання. **Запиши** питальне речення і відповідь на нього.

47. 1. Прочитай жарт. **Постав** у кінці кожного речення потрібний розділовий знак.

— Як тебе звати, хлопчику

— А так, як мого тата

— А тата твого ж як

— А так, як мене

— Ну то скажи, як тебе кличуть, коли час їсти

— Мене їсти кликати не треба, я першим **приходжу**

2. Випиши одне питальне речення (на вибір).

3. Побудуй звукові схеми виділених слів.

НАВЧАЮСЯ ПРАВИЛЬНО ВІДТВОРЮВАТИ ІНТОНАЦІЮ СПОНУКАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ

48. 1. Доповни речення словами з довідки.

Спонукальне речення — це _____, у якому є
_____ до дії.

Слова для довідки: спонукання, речення.

2. Склади і запиши спонукальне речення про ввічливість у спілкуванні зі своїми друзями.

49. 1. Перебудуй розповідні речення на спонукальні. **Запиши** їх.

1. Треба берегти кожну хвилину.

2. Треба бути на уроці **уважним і зосередженим**.

2. Поділи для переносу виділені слова.

50. 1. Дай поради своїм однокласникам «Як дбати про своє здоров'я».

2. Запиши два спонукальних речення.

НАВЧАЮСЯ ПРАВИЛЬНО ВІДТВОРЮВАТИ ІНТОНАЦІЮ РЕЧЕНЬ

54. 1. Склади розповідне окличне речення з поданих слів. **Запиши** його.

У, звуків, неповторно, мови, звучить, безкрайньому, **мелодія**, океані, **рідної**.

2. Побудуй звукові схеми виділених слів.

55. 1. Прочитай. Визнач межі речень. **Постав** відповідні розділові знаки.

А чи знаєш ти прислів'я це справжня скарбниця народної мудрості збагачуй своє мовлення зразками народної творчості.

2. Випиши спонукальне речення. **Усно поясни** свій вибір.

56. 1. Прочитай розповідні речення. **Перебудуй** їх на спонукальні окличні речення.

1. Необхідно відвідувати бібліотеки. 2. Дітям треба читати книжки.

3. Школярам потрібно користуватися словниками.

2. Запиши перебудовані речення. **Постав** відповідні розділові знаки.

НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ РІЗНІ ЗА ІНТОНАЦІЄЮ РЕЧЕННЯ

57. 1. Прочитай. Визнач межі речень. **Постав** відповідні розділові знаки.

Сонце сховалось за обрій зарожевіла вода на поверхні річки як яскраво замерехтіли зорі у глибокому небі

2. Допиши речення.

Сонце (що зробило?) _____.

Вода (що зробила?) _____.

Зорі (що зробили?) _____.

58. 1. Прочитай речення. **Визнач**, які вони за метою висловлювання.

Згасають останні зорі. З-за морського обр'ю визирнув вогняний край сонця. Його ніжні промінчики торкнулися казкової водяної тиші.

2. Склади і запиши два питальних речення за змістом цих речень.

Усно **дай** відповіді на поставлені запитання.

59. 1. Прочитай речення.

Необхідно планувати свій час. Кожного дня потрібно робити добрі справи для інших. Важливо бути уважним (уважною) до людей.

2. Перетвори розповідні речення на спонукальні. **Запиши** два спонукальних речення (на вибір). **Поясни** розділові знаки у кінці записаних речень.

УРОК РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ 13

ВІДВІДАЄМО ТЕАТР

1. **Пригадай**, що таке театр. **Доповни** речення словами з довідки.
Театр — _____, у якому відбуваються _____.

Слова для довідки: вистави, приміщення.

2. **Постав** запитання за змістом тексту. **Дай** усні відповіді.

Перші театри розташовувалися просто неба. Пізніше вони розміщувалися в закритих приміщеннях. Греки першими почали будувати кам'яні будівлі для театрів. У давні часи акторами були тільки чоловіки.

3. **Поміркуй** і поясни вислів *просто неба*. **Перевір** себе за словничком «Слово про слово» (с. 30).

4. **1. Попрацюйте** в парі. **Прочитайте** діалог в особах.

— Наступної п'ятниці ми підемо з тобою в театр, — сказала Настусі мама.

— А сьогодні який день? — запитала Настуся.

— Сьогодні субота.

— Ой, скільки ж це днів чекати? — почала лічити дівчинка. — Неділя, понеділок...

- 2. Запишіть** дні тижня, які не назвала Настуся.

5. **Поспілкуйтеся** і **дізнайтеся**, які театри любить відвідувати ваш співрозмовник. **Усно побудуйте** діалог за зразком.

— Який театр ти любиш відвідувати?

— Мені подобається...

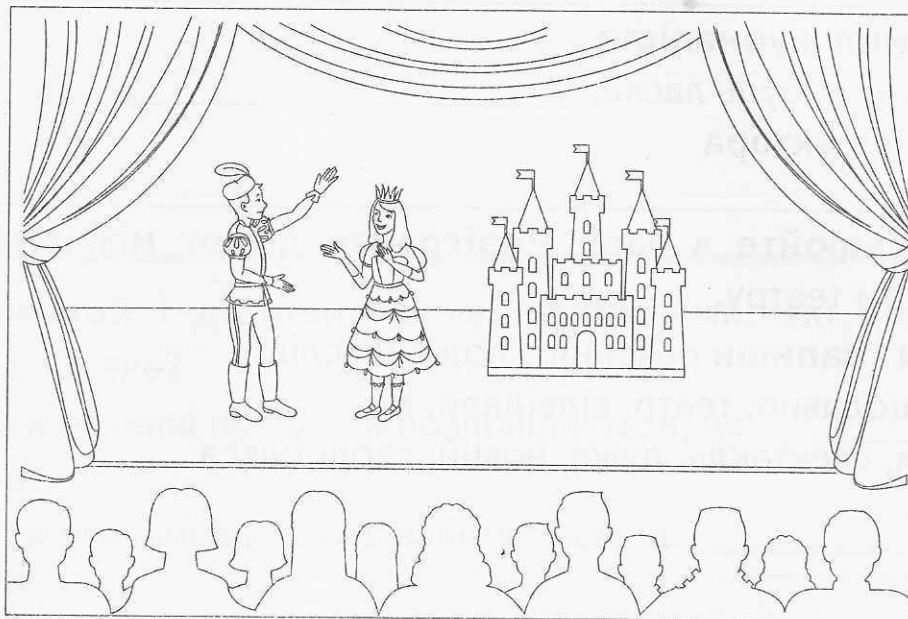
— У якому театрі ти...

— Найчастіше я...

6. 1. Добери до слова *вистава* близьке за значенням. **Запиши** його. Користуйся словничком «Слово про слово» (с. 30).

Blank handwriting practice area with a dashed top line and a grid pattern.

2. **Склади і запиши** речення з цим словом за малюнком.

Blank handwriting practice area with a dashed top line and a grid pattern.

7. **Пригадай і запиши** назви вистав, які ти переглянув (переглянула) за зразком.

Зразок. Вистава «Попелюшка»,

Blank handwriting practice area with a dashed top line and a grid pattern.

8. **1. Уяви** себе журналістом. Тобі необхідно **взяти** інтерв'ю в актора театру. **Постав і запиши** запитання до актора і його відповіді. **З'ясуй** значення незрозумілих слів за словничком «Слово про слово» (с. 30).

Запитання журналіста

1. Скажіть, будь ласка, _____

Відповідь актора

Запитання журналіста

2. Скажіть, будь ласка, _____

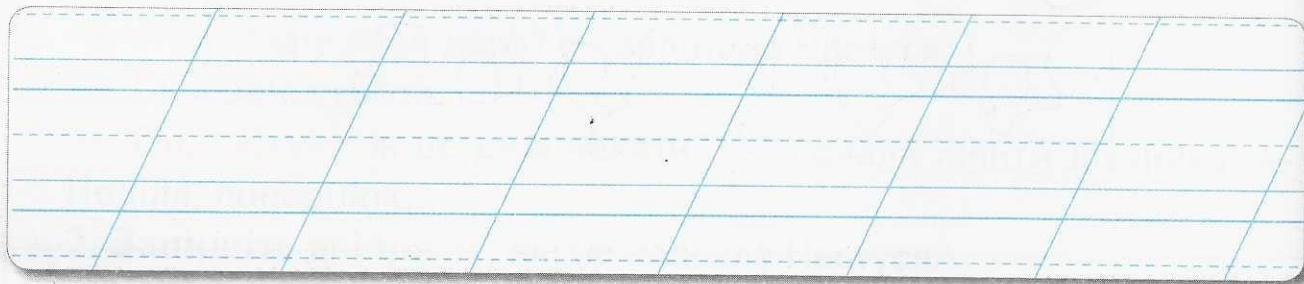
Відповідь актора

2. Попрацюйте в парі. Розіграйте діалог між журналістом і актором театру.

9. **Склади і запиши** речення з поданих слів.

1. Нещодавно, театр, відвідали, ми.

2. Нам, спектакль, дуже, новий, сподобався.

Слово про слово

Артист — виконавець творів мистецтва.

Інтерв'ю — розмова журналіста з відомою людиною.

Журналіст — кореспондент газети, журналу.

Просто неба — під відкритим небом.

Публіка — люди, що перебувають де-небудь як глядачі, слухачі, відвідувачі.

Репертуар — сукупність вистав, які йдуть на сцені театру.

Спектакль — театральна вистава.

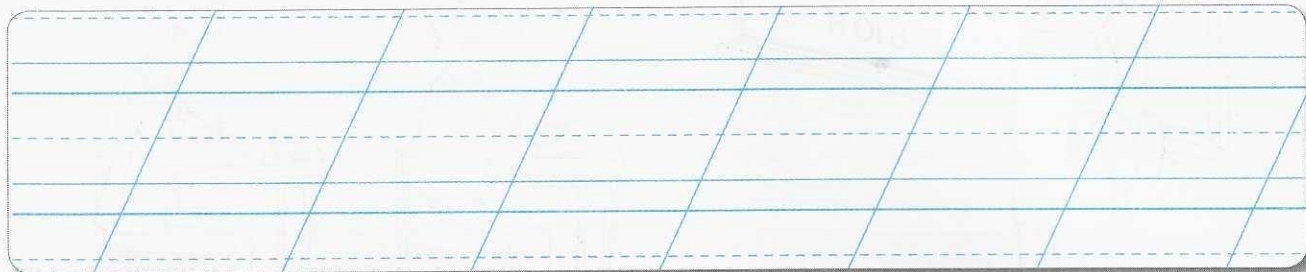
Театр — приміщення, будинок, де відбуваються вистави.

НАВЧАЮСЯ ПОШИРЮВАТИ РЕЧЕННЯ СЛОВАМИ ЗА ПОДАНИМИ ПИТАННЯМИ

60. 1. Пошир речення, відповідаючи на питання. **Допиши** слова.

Навесні (*які?*) промені сонця зігрівають (*яку?*) землю і дарують їй своє (*яке?*) тепло.

2. Запиши складене речення.

61. 1. Прочитай і доповни речення словами, які відповідають на питання *яке?*

Якщо в реченні про щось розповідається, це _____ речення.

Якщо в реченні про щось запитується, це _____ речення.

Якщо речення містить спонукання до дії, це _____ речення.

2. Допиши ці слова. Усно **поділи** для переносу виділені слова.

62. 1. Прочитай речення. **Пошир** їх за питаннями. **Допиши** відповідні слова.

(*Які?*) _____ учні слухають. Учні (*як?*) _____ слухають.

Учні уважно слухають (*якого?*) _____ учителя.

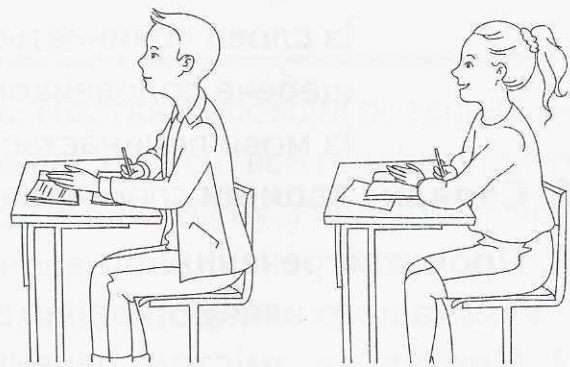
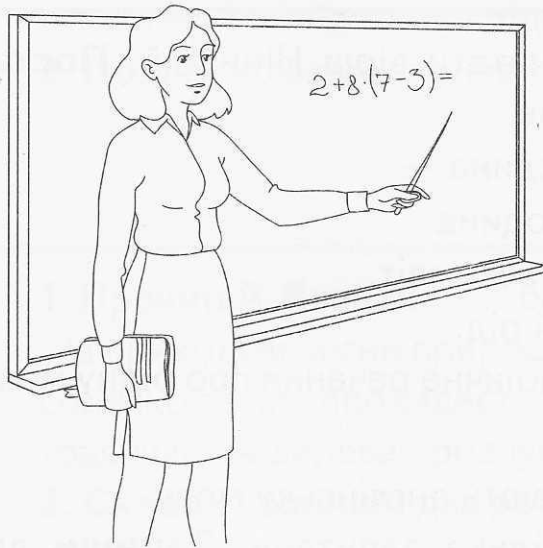
63. 1. Прочитай речення. **Пошир** їх за питаннями. **Допиши** відповідні слова.

Ось вибіг на галявину (*який?*) _____ заєць. Він тікає від (*якої?*) _____ лисиці. А вона (*як?*) _____

ховається за (*якими?*) _____ деревами. Лисичка з нетерпінням чекає зустрічі із (*яким?*) _____ зайчиком.

2. Склади і запиши два питальних речення, щоб дізнатися про роботу учнів на уроці читання. **Запиши** відповіді на ці запитання.

66. 1. Розглянь малюнок.

2. Склади і запиши два спонукальних речення, які містять поради учням на уроці математики.

**НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ РЕЧЕННЯ НА ЗАДАНУ ТЕМУ
І ЗАПISУВАТИ ЇХ (КОНСТРУЮВАТИ РЕЧЕННЯ,
РІЗНІ ЗА МЕТОЮ ВИСЛОВЛЮВАННЯ ТА ІНТОНАЦІЄЮ)**

67. 1. Склади сполучення слів, змінюючи слово *мова* так, щоб зв'язати його з поданими словами, за зразком.

Зразок. Навчання (*чого?*) мови.

Вивчення (*чого?*) _____; оволодіння (*чим?*) _____;
засвоєння (*чого?*) _____; опанувати (*що?*) _____.

2. Склади і запиши розповідне окличне речення з одним сполученням слів (на вибір).

68. 1. Перестав рядки так, щоб прочитати вірш Ніни Рій. **Постав** у клітинках цифри — номери рядків.

Моя ласкава, мамина, єдина —

Із слова починається людина.

щобече соловейком на весь світ.

Із мови починається мій рід.

2. Склади і запиши спонукальне окличне речення про рідну мову.

69. 1. Прочитай речення.

Учні нашого класу старанно вивчають англійську мову.

2. Постав за змістом речення кілька запитань. **Запиши** два питальних речення (на вибір).

§ 19

ТЕКСТ

НАВЧАЮСЯ РОЗПІЗНАВАТИ ТЕКСТ ЗА ЙОГО ОСНОВНИМИ ОЗНАКАМИ

70. 1. Склади і запиши слово з поданих букв.

Е К Т Т С _____

Підказка! Слово починається і закінчується тією самою буквою.

2. Склади і запиши речення з іменником *текст*.

71. 1. Доповни речення словами з довідки.

Текст — це зв'язані за змістом _____ . Речення у тексті **розміщені** в певній _____ .

Слова для довідки: послідовності, речення.

2. Полічи кількість звуків і букв у виділеному слові.

72. 1. Прочитай. Визнач межі речень. Постав відповідні розділові знаки.

Із приходом весни природа оживає навесні все тепліше пригриває сонечко земля прокидається від зимового сну з'являється молода травичка на деревах розпускаються молоді листочки

2. Склади і запиши два речення, які **доповнять** текст про природу навесні.

НАВЧАЮСЯ ДОБИРАТИ ЗАГОЛОВОК ДО ТЕКСТУ

73. 1. Доповни речення.

У тексті речення зв'язані _____. До тексту можна дібрати _____.

2. Склади і запиши два речення про ліс навесні.

74. 1. Прочитай. Визнач, де текст, а де окремі речення.

1. Настала чудова і замріяна пора року — весна. Навколо господарює чарівна весна-красна. Прилетіла на крилах красуня весна!

2. Придивіться уважно довкола. На деревах з'явилися перші листочки. Вони виблискують на сонці і радіють приходу весни.

2. Спиши текст, дібравши до нього заголовок. **Склади і запиши** ще два речення, які доповнять цей текст.

75. 1. Прочитай вірш Івана Багряного. **Поміркуй**, який заголовок дібрав автор.

Мово рідна! Колискова
материнська ніжна мово!

Мово сили й простоти, —
гей, яка ж прекрасна ти!

2. Постав наголос у чотирискладових словах.

НАВЧАЮСЯ ВИЗНАЧАТИ ЧАСТИНИ ТЕКСТУ

76. 1. Установи відповідність між частинами тексту і їх назвами.
З'єднай стрілочками.

1 частина тексту

кінцівка

2 частина тексту

зачин

3 частина тексту

основна частина

77. 1. Поміркуй, який заголовок можна дібрати до тексту, у якому розповідається про теплі весняні дні.

2. Склади і запиши речення, яке стане зачином тексту про весняні дні.

78. 1. Прочитай зачин тексту. **Постав** наголос у словах цього речення (зачині).

Березень — перший місяць весни.

2. Склади і запиши основну частину тексту (2–3 речення).

НАВЧАЮСЯ ЗНАХОДИТИ В ТЕКСТАХ ВИРАЖАЛЬНІ ЗАСОБИ МОВИ

79. 1. Прочитай текст про ромашку. **Поясни**, як ти розумієш виділене сполучення слів.

У зеленому затишному храмі, вся переплетена золотими нитями сонця, на високому стебельці росла **лугова цариця — ромашка**. Це, мабуть, була найпрекрасніша в світі квіточка: рівна, висока, із сумно нахиленою набік яскраво-жовтою, у білих ніжних прозорих пелюсточках голівкою, ще й зверху прикріплена дрібною, як вістря сталльної голки, росичкою (За Григором Тютюнником).

80. 1. Прочитай початок тексту.

Небо блакитне-блакитне. По ньому білими пір'їнками пливуть хмарки. Повітря пахне тополиною смолою.

2. Склади і запиши два речення про красу природи навесні. **Використай** у складених реченнях порівняння, образні вислови.

81. 1. Поміркуй, на що схожий метелик. **Добери** порівняння.

2. Склади і запиши текст (3–4 речення) про метелика, використовуючи дібрані порівняння.

НАВЧАЮСЯ ВІДНОВЛЮВАТИ ДЕФОРМОВАНИЙ ТЕКСТ

82. 1. Прочитай і визнач послідовність речень у тексті.

Постав у клітинках біля речень відповідні цифри.

- Зваляють дерево, перегризуть його своїми міцними зубами.
- Трударі-бобри старанно готуються до зими.
- Потім сплавляють їх річкою у місце, де будують свої хатки.

2. Випиши з тексту спочатку два слова з наголосом на першому складі, а потім два слова з наголосом на другому складі.

83. 1. Прочитай і визнач послідовність речень у тексті.

Постав у клітинках біля речень відповідні цифри.

- Голландія — дощова країна.
- Зараз тюльпани в моді.
- Найбільше їх у Голландії.
- У цій країні немовби вічна весна з дощами і вологістю.

2. Побудуй звукові схеми виділених слів.

84. 1. Прочитай і визнач послідовність речень у тексті.

Постав у клітинках біля речень відповідні цифри.

- Шумлять високими верхів'ями сосни, як морський прилив.
- І дивно: ці звуки зовсім не порушують благословенної лісової тиші.
- Яка тиша довкола!
- Вітерець ворушить їх, ніби бавиться ними.

(За Гнатом Майстренком)

2. Випиши розповідне окличне речення. **Поясни** свою думку.

НАВЧАЮСЯ РОЗРІЗНЮВАТИ ТЕКСТ-РОЗПОВІДЬ

85. 1. Прочитай текст. **Доведи**, що це текст-розповідь.

Нарцис — квітка рідкісної краси. Скільки в ньому грації, скільки тендітності в його простому вбранні. Шість пелюсток у два кола, а в центрі ще один додатковий віночок — коронка. Він і справді схожий на маленьку корону.

2. Підкресли іменники у першому реченні.

86. 1. Прочитай текст. **Добери** до нього заголовок. **Запиши** його. **Доведи**, що це текст-розповідь.

Поглянь! Розгорнулися тугі зеленуваті кульки-бутони, і приємним ароматом повіяло від дерева — зацвіла черемшина. Прикрасилася пишними білими китицями квітів. Пригни обережно гілку, роздивися кожну квітку окремо. П'ять звичайних круглих білих пелюсток і тичинки всередині. А ось подивишся на черемшину і надивитися не можеш!

2. Поясни вживання розділових знаків у кінці спонукальних речень.

87. 1. Прочитай текст.

Чисте і прозоре повітря. Далеко чути звуки, гучно линуть голоси. На дні лісового струмочка видно кожен камінчик, кожну тоненьку травинку. По прозорому високому небу біжать та й біжать хмарки.

2. Склади і запиши два речення, які доповнять текст-розповідь.

НАВЧАЮСЯ РОЗРІЗНЮВАТИ ТЕКСТ-ОПИС

88. 1. Прочитай текст-опис ромашки.

Ромашка — трав'яниста рослина з розгалуженими стеблами й суцвіттями-кошиками, по краю яких розміщені білі квітки, а в середині — жовті. Цвіте із травня по жовтень. Росте обабіч доріг, біля жител, на пустирях.

2. Склади текст-опис *кульбаби* за зразком опису ромашки.

89. 1. Склади опис клена, використовуючи подані сполучення слів.

Лапате листя, гострі кінці, глибокі вирізи, гладенька кора, стрункий стовбур, розкішна крона, насіння-крилатки.

2. Запиши складений текст. **Постав** наголос у словах першого речення.

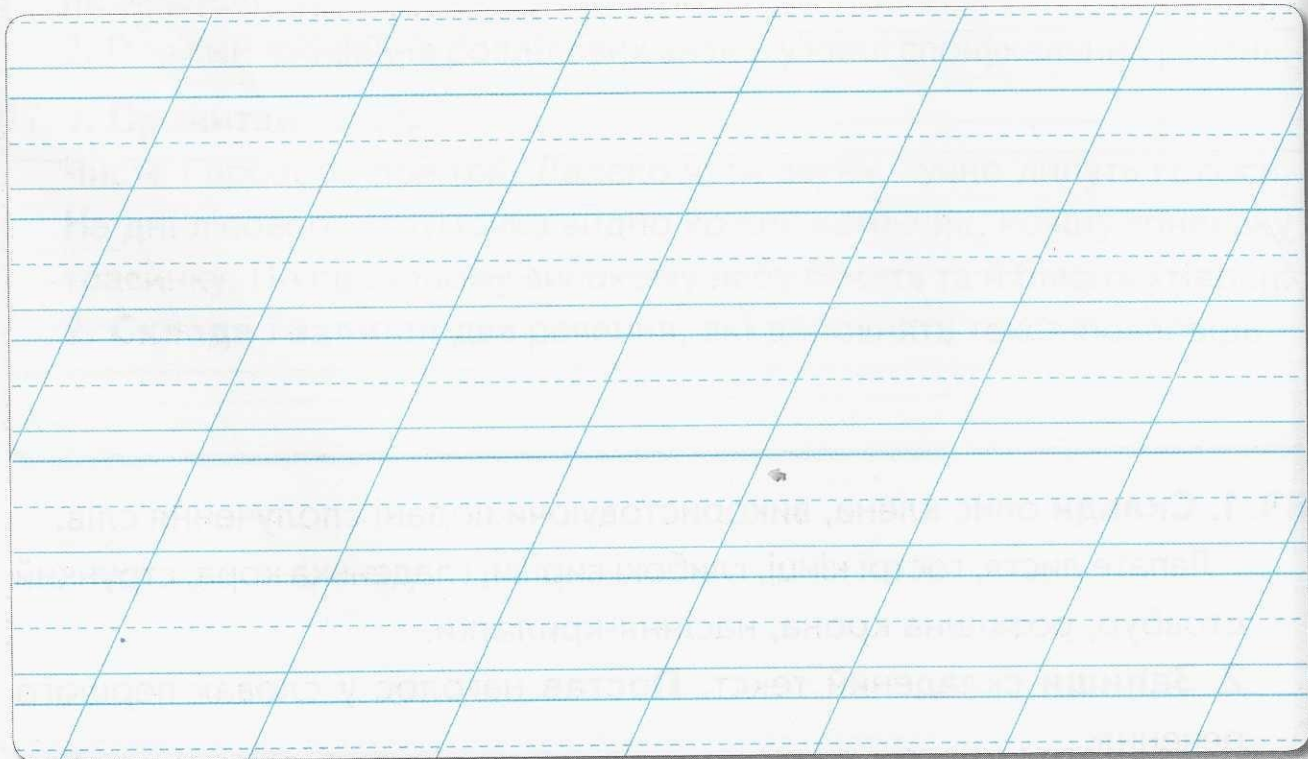

90. 1. Опиши конвалію, використовуючи запитання і слова для довідки.

1. Яке листя має конвалія? 2. Яке у конвалії стебельце? 3. Якого кольору квіти? 4. На що вони схожі?

Слова для довідки: чарівна конвалія, білі дзвіночки, широке, видовжене листя, тоненьке, низьке стебло.

2. Запиши повні письмові відповіді на поставлені запитання.

УРОК РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ 14

НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ РОЗПОВІДЬ НА ОСНОВІ ВЛАСНОГО ДОСВІДУ

1. Прочитай і відгадай загадку. **Запиши** слово-відгадку.
Як приходимо у клас, Вчить писати і читати,
там вона чекає нас. і невтомно працювати. _____
2. **Уяви** себе учителем (учителькою). **Розкажи**, яким ти був би вчителем (якою ти була б учителькою). **Розпочинай** свою розповідь словами: «*Якби я був учителем (була учителькою), то...*»
3. **Усно склади** два речення з іменниками *учитель, учителька*.
3. 1. Прочитай загадку, добираючи потрібні слова з довідки. **Відгадай**
її. **Запиши** слово-відгадку. **Розкажи**, яких музикантів ти знаєш
Інструмент бере у _____ —
линуть чисті, ніжні _____.
Люди кажуть: «Це талант!»
Добре грає _____.

Слова для довідки: руки, звуки.

2. **Склади і запиши** речення з іменниками *му́зика* і *музикант*.

4. 1. **Уяви** себе музикантом (музиканткою). **Розкажи**, на якому інструменті ти граєш. **Починай** свою розповідь словами: «*Якби я був музикантом (була музиканткою)...*»
2. **Запиши**, як називають музикантів, які грають на різних музичних інструментах (2–3 назви). **Користуйся** словником.

5. **1. Перестав** рядки так, щоб прочитати вірш. Постав у клітинках цифри — номери рядків.

Біга пензлик на тканині, неповторний світ живий.
А людина творить свій, підкоряючись людині.

- 2. Розкажи**, яких художників (художниць) ти знаєш.

- 3. Склади і запиши** два речення зі словами *малюнок, малювати*.

6. **1. Уяви** себе художником (художницею). **Розкажи**, які ти намалюєш картини. **Починай** свою розповідь словами: «Якби я був художником (була художницею)...»

- 2. Склади і запиши** речення зі словами *картина і художник*.

7. **Намалюй** власну картину. **Підготуй** за нею розповідь. **Розкажи** про неї у класі.

Слово про слово

Карті́на — твір, намальований переважно фарбами на папері, полотні, дошці.

Композі́тор — автор музичних творів.

Музикáнт (музі́ка) — виконавець музичних творів.

Худо́жник — автор картин.

НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ ТЕКСТ ЗА ІЛЮСТРАЦІЄЮ

91. 1. Розглянь малюнок.

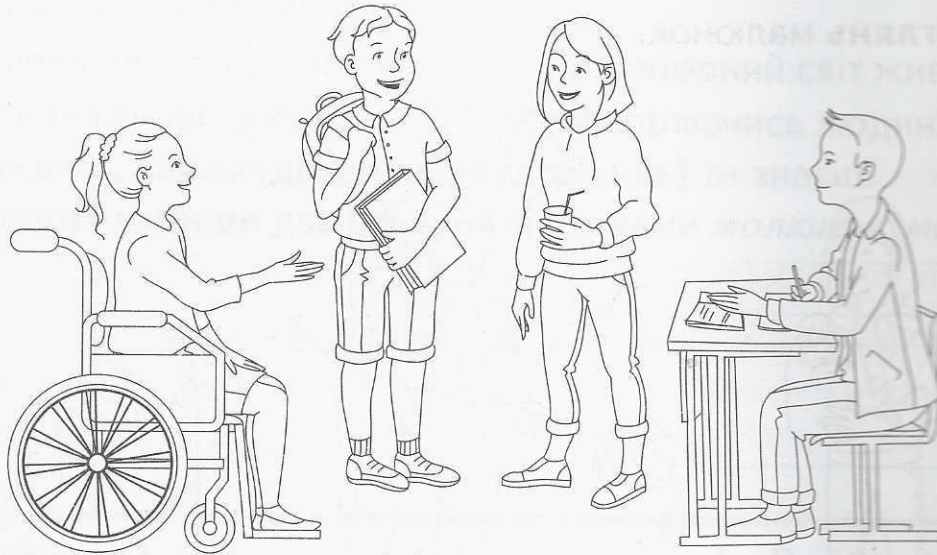
2. Усно дай відповіді на запитання за малюнком.

1. Що зображено на малюнку? 2. Що роблять дорослі? 3. Як діти допомагають дорослим?

3. Склади і запиши текст (3–4 речення) за поданим малюнком.
Добери до нього заголовок.

A large rectangular area with a grid of blue lines, intended for writing the student's response. The grid consists of solid horizontal and vertical lines forming a grid, with a dashed horizontal line in the middle of each row.

92. 1. Розглянь малюнок.

2. Розкажи, хто на ньому зображений. Яку добру справу роблять діти?

3. Склади і запиши текст (3–4 речення) за поданим малюнком. Добери до нього заголовок.

A large rectangular area with a blue grid pattern, intended for writing a story or text based on the illustration above.

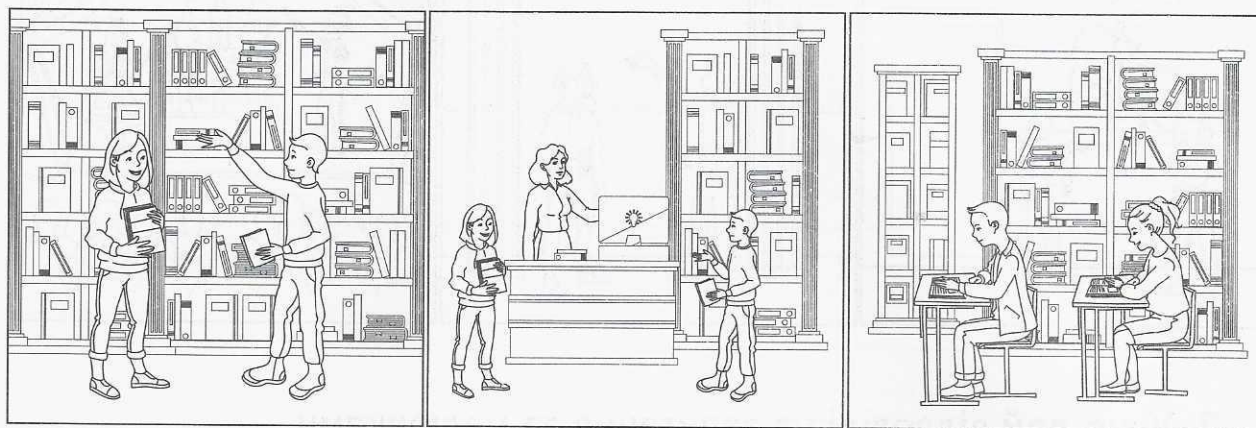
93. 1. Пригадай назву улюбленої казки.

2. Намалюй до неї уявну ілюстрацію. Що ти на ній зобразиш?

3. Усно склади текст (3–4 речення) за уявною ілюстрацією до улюбленої казки.

НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ ТЕКСТ ЗА СЕРІЮ МАЛЮНКІВ

94. 1. Розглянь малюнки.

2. Усно дай відповіді на запитання за малюнками.

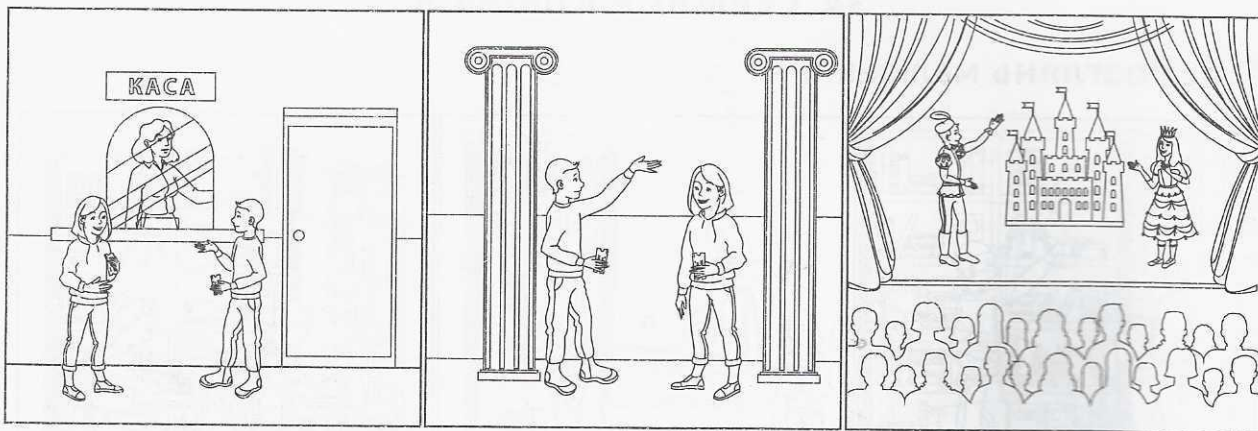
1. Що на них зображено? 2. Хто на них зображений? 3. Що роблять діти?

3. Склади і запиши текст (3–4 речення) за поданими малюнками.

Добери до тексту заголовок.

Blank writing area with a grid pattern and dashed lines for handwriting practice.

95. 1. Розглянь малюнки.

2. Усно дай відповіді на запитання за малюнками.

1. Що на них зображено? 2. Хто на них зображений? 3. Що роблять діти?

3. Склади і запиши текст (3–4 речення) за поданими малюнками. Добери до тексту заголовок.

A large rectangular area with a grid of blue lines and a dashed top border, intended for writing a story.

96. 1. Пригадай назву улюбленого оповідання.

2. Намалюй до нього уявну ілюстрацію. Що ти на ній зобразиш?

3. Усно склади текст (3–4 речення) за уявною ілюстрацією до улюбленого оповідання.

НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ ТЕКСТ ПРО ПОДІЇ ІЗ ВЛАСНОГО ЖИТТЯ

97. 1. Склади і запиши основну частину тексту (3–4 речення) про незабутній день твого життя. **Починай** словами: «А було це так...»

2. Поділи для переносу всі слова в останньому реченні.

98. 1. Пригадай добрий вчинок стосовно до якоїсь тварини, який був у твоєму житті.

2. Склади і запиши текст (3–4 речення) про це.

99. 1. Розкажи, як ти ставишся до природи.

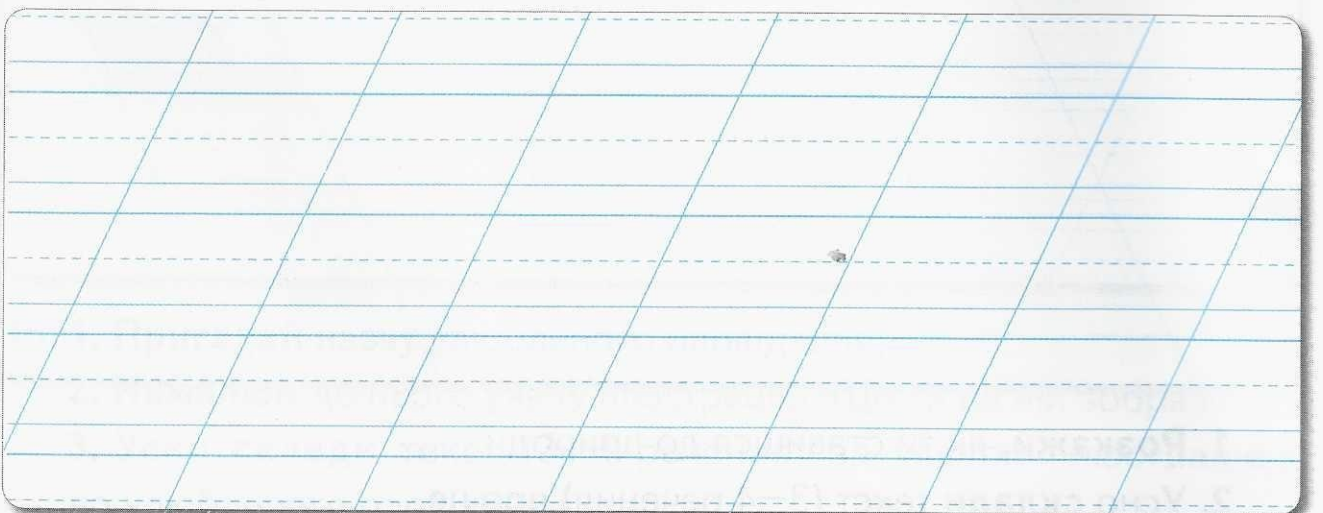
2. Усно склади текст (3–4 речення) про це.

**НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ ТЕКСТ
НА ДОБРЕ ВІДОМУ ТА ЦІКАВУ ТЕМУ**

- 100. 1. Пригадай** свої вихідні дні. **Розкажи**, що ти зазвичай робиш у вихідні дні. Чим тобі подобається займатися?
- 2. Склади і запиши** текст (3–4 речення) про свої вихідні дні.

- 101. 1. Розкажи**, яку цікаву книгу ти нещодавно прочитав (прочитала). Хто її автор? Чим вона тобі сподобалася?
- 2. Усно склади** текст (3–4 речення) про цю книгу.
- 102. 1. Пригадай**, який цікавий мультфільм ти нещодавно дивився (дивилася). **Назві** його героїв. Чим він тобі запам'ятався?
- 2. Склади і запиши** текст (3–4 речення) про цей мультфільм.

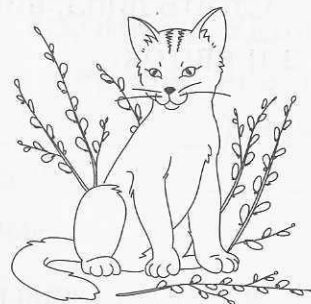

УРОК РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ 15

НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ РОЗПОВІДЬ ЗА ПОДАНИМ ПОЧАТКОМ

1. 1. Прочитай і відгадай загадку. Запиши слово-відгадку.

Посідали на вербичку
сірі братики й сестрички —
перші вісники весни...
Відгадайте, хто вони.

Підказка! Рослина, тварина.

2. Склади і запиши речення з різними значеннями слова-відгадки.

2. Прочитай віршовані рядки Ганни Чубач. Доповни їх, дібравши слова з дужок. Підготуйся до виразного читання вірша вголос.

— Липонько, липко _____. Липа шумить, мов _____:
Чом зупинилась на кручі? — Тут мені сонечко _____.
Чом так далеко _____? Звідси вас бачу. І вам
Чом ти для нас не _____? бджілкою мед _____.

Слова для довідки: передам, жаліє, цвітеш, ростеш, пахуча, гріє.

3. 1. Склади і запиши речення з іменниками *сонечко*, *липонька*, *бджілка*, *мед*.

2. Усно добери до іменника *мед* різні прикметники, які характеризують його за кольором, смаком, запахом.

4. 1. Прочитай початок розповіді. **Добери** заголовок. **Запиши** його.
2. **Склади** і **запиши** продовження розповіді.

Стоїть липа, викупана в сонечку. Бджоли сонячний медок дістають з її квіток.

5. 1. Прочитай і **відгадай** загадку. **Запиши** слово-відгадку.

Гарне деревце міцне,
листя різьблене, рясне.
А на гілочках крилатих
буде жолудів багато.

2. Усно **склади** розповідь про *дубок*.

Слово про слово

Жаліти — відчувати жалість до когось, співчуття; шкодувати, жалкувати.

Рясне лістя — якого багато на гілках.

**НАВЧАЮСЯ ВИКОРИСТОВУВАТИ ЗАЙМЕННИКИ, ПРИСЛІВНИКИ,
КОНТЕКСТНІ СІНОНІМИ ДЛЯ ЗВ'ЯЗКУ РЕЧЕНЬ У ТЕКСТІ**

103. 1. Прочитай текст. **Назві** повторюваний іменник. **Заміни** його словами з довідки.

Сопілка — музичний інструмент, який давно відомий в Україні. Сопілка (_____) являє собою трубку з дерева, яка має свисток і отвори для пальців. Сопілку (_____) можна виготовити з верби, калини, клена, осики, бузини.

Слова для довідки: її, вона, народний інструмент.

104. 1. Прочитай текст. Усно **заміни** повторюваний іменник у реченнях. Клас — твоя шкільна сім'я. Ця сім'я має бути міцною, дружною, працювитою, веселою. Пам'ятай, що у цій сім'ї ти відповідаєш не тільки за себе, а і за кожного свого товариша.

2. Запиши друге і третє речення, уникаючи повтору слова.

105. 1. Прочитай речення. **Розкажи**, у якому весняному місяці можуть відбуватися ці події.

Дивлюся, а квітів навколо безліч! **Квіти** яскраві, радісні, буйні. А яка зелень навкруги — свіжа і чиста! **Зелень** густа, пахуча, шелестить під ногами (За *Олександром Копиленком*).

2. Запиши текст, уникаючи повтору виділених слів.

НАВЧАЮСЯ ПЕРЕВІРЯТИ І ВДОСКОНАЛЮВАТИ ТЕКСТИ

106. 1. Прочитай текст. **Поміркуй**, якими словами необхідно замінити повторюваний іменник.

Порівняно з іншими нашими рибами сом — велетень. Сом (_____) неповороткий і ледачий. Ганятися за здобиччю сом (_____) не любить. Сом (_____) віддає перевагу хитрощам: то вусами приманить рибіну, то непомітно підкрадеться до жабки, то підкараулить каченя чи гусеня і затьгне його за лапу під воду.

2. Запиши у дужках дібрані слова.

107. 1. Прочитай текст. **Устав** пропущені слова, які замінюють повторюваний іменник *яструбів*. За потреби **використовуй** слова з довідки.

У наших лісах живуть хижі птахи — яструбів. _____ називають пташиними вовками за розбійницький характер. _____ нападають на інших птахів, які стають для них смачною здобиччю. Знають _____, де можна пожитись, тому і сидять у засідці біля голубників, годівниць, у тих садах і парках, де люди постійно підгодовують птахів.

Слова для довідки: хижак, вони, сірі розбійники, їх.

108. 1. Прочитай текст. **Доповни** його потрібними словами, уникаючи повторів.

У весняному лісі можна почути приємні звуки віолончелі*.

Виявляється, що музикантом є звичайнісінький джміль.

Це _____ прилетів по нектар. Який гарний _____!

На _____ вилискує на сонці пухнаста чорна шубка із двома жовтими поперечними смугами.

* **Віолончель** — струнний смичковий музичний інструмент.

2. Випиши розповідне окличне речення. **Поясни** свою думку.

УРОК РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ 16

НАВЧАЮСЯ СКЛАДАТИ ЗАГАДКИ

1. **1. Перестав** рядки так, щоб прочитати загадку. **Постав** у клітинках цифри — номери рядків. **Запиши** слово-відгадку.

Червонясту шубку має,

та великий в неї хвіст.

по гілках вона стрибає.

Хоч сама мала на зріст,

2. **Підкресли** в тексті загадки службові слова.

2. **1. Доповни** віршовані рядки загадки словами з довідки.

Хто з хвостиком і з _____,

у кого лапки з _____ ?

Як ступа, ніхто не _____,

тихо крадучись _____.

І маленькі сірі _____

утікають геть від _____.

Слова для довідки: подушками, вушками, полює, чує, кішки, мишки.

2. **Випиши** з тексту загадки всі іменники. **Постав** до них питання *хто?* або *що?*

3. **1. Доповни** загадку словами з довідки. **Запиши** слово-відгадку.

Одяг _____,

сам він _____.

У норі без віконця

не бачить він сонця. _____

Слова для довідки: чорненький, біленький, зрячий, сліпенький.

2. **Прочитай** у словничку «Слово про слово» (с. 56) про крота.

3. Добери і запиши прикметники до іменника *кріт*.

Кріт (який?) _____

4. 1. Доповни віршовані рядки загадки словами з довідки. Користуйся словничком «Слово про слово» (с. 56).

Улітку любить _____,

а взимку — в лігві _____.

Як зачує він _____,

прокидається _____.

Слова для довідки: від сну, весну, спочивати, полювати.

2. Підкресли в тексті загадки всі дієслова.

5. 1. Прочитай і відгадай загадку. Запиши слово-відгадку.

Я — руда, і ти — руда!

Я з хвостом — ти без хвоста!

Я — звірятко, ти — грибок,

а ім'я одне на двох. _____

2. Поясни, що може означати слово-відгадка. Усно склади речення з різними значеннями цього слова.

6. 1. Склади і запиши загадку про їжачка.

2. Знайди інші загадки про цю тваринку і порівняй тексти.

Слово про слово

Кріт — невелика за розміром тварина, яка живе під землею; цінна своїм хутром.

Лисічка — ласкава назва тварини; назва їстівного гриба.

Лігво — барліг, у якому зимує ведмідь.

Хутро — покрив на тілі тварини, шерсть.

§ 22

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО ЗА РІК

ПОВТОРЮЮ ВИВЧЕНИЙ МАТЕРІАЛ ІЗ РОЗДІЛУ «ЗВУКИ І БУКВИ»

109. 1. Прочитай вірш Марії Павленко-Кравченко, доповнюючи його словами з довідки.

Квітне дощ, неначе квітка —
позвисали _____.
А хмаринка, мов лебідка,
заглядає у _____.
— Я дала вам, — каже, — волю,
голосисті _____,
а тепер дарую долю —
перетворюю в _____.

Слова для довідки: струмки, пелюстки, ручайки, річки.

2. Постав наголос у виділених словах, поділи їх на склади.

110. 1. Прочитай прислів'я про дружбу. Поясни їх зміст.

1. У дружбі наша сила. 2. Птах сильний крилами, а людина — друзями. 3. Дерево міцне корінням, а людина — дружбою. 4. Дружба народів гору скарбів створить.

2. Підкресли наголошені склади в усіх словах третього прислів'я.

3. Побудуй звукову схему дієслова *створить*.

111. 1. Прочитай і відгадай загадку. Запиши слово-відгадку.

Я у дверях, у замку, можу гайку загвинтити
я і в нотному рядку, і у вирій полетіти. _____

2. Полічи кількість звуків, букв і складів у слові-відгадці.

3. Склади і запиши речення зі сполученням слів *ключ журавлів*.

ПОВТОРЮЮ ВИВЧЕНИЙ МАТЕРІАЛ ІЗ РОЗДІЛУ «СЛОВО»

112. 1. Перестав слова в реченнях так, щоб прочитати прислів'я. **Запиши** їх. **Поясни** їх зміст.

1. Солов'я, годують, байкою, не.
2. Чужою, будеш, ситий, не, їжею.
3. З, веселіше, жити, піснею, веселою.
4. Пташку, по, пізнають, пісні.

2. Підкресли дієслово в останньому реченні.

113. 1. Прочитай вірш Володимира Плахотникова. **Поясни** значення виділених слів.

Навесні малий **потік**
стрімголів униз **потік**.

— Ось пройду, — шумить, — **між гір я**, —
затоплю усе **міжгір'я**.

Через поле і **долину**
до людських осель **долину!**.. —

Але тут усе розтало,
і зухвальця враз не стало.

2. Заповни таблицю словами з тексту.

Іменники	Прикметники	Дієслова	Службові слова

УРОК РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ 17

ЩО Я ЗНАЮ ПРО КОМП'ЮТЕР?

1. **1. Перестав** рядки так, щоб прочитати загадку. **Постав** у клітинках цифри — номери рядків. Відгадай її.

Знань чимало різних має, Він багато чого може
і завжди нам допоможе. цілий світ про нього знає.

2. **Вивчи** загадку напам'ять. **Загадай** її своїм друзям або батькам.

2. **1. Прочитай** вірш і **дізнайся** про можливості комп'ютера.

Може він порахувати,	Може він листи прийняти,
може він пісні співати,	з другом швидко нас з'єднати.
малювати і писати,	Він багато всього може,
помилки повиправляти.	людям завжди допоможе.

2. **Розкажи**, які дії ти можеш виконувати на комп'ютері.

3. **1. Прочитай і відгадай** загадку. **Запиши** слово-відгадку.

Ця всесвітня мережа
все нове умить відстежить.

З нею вчися працювати
і багато будеш знати. _____

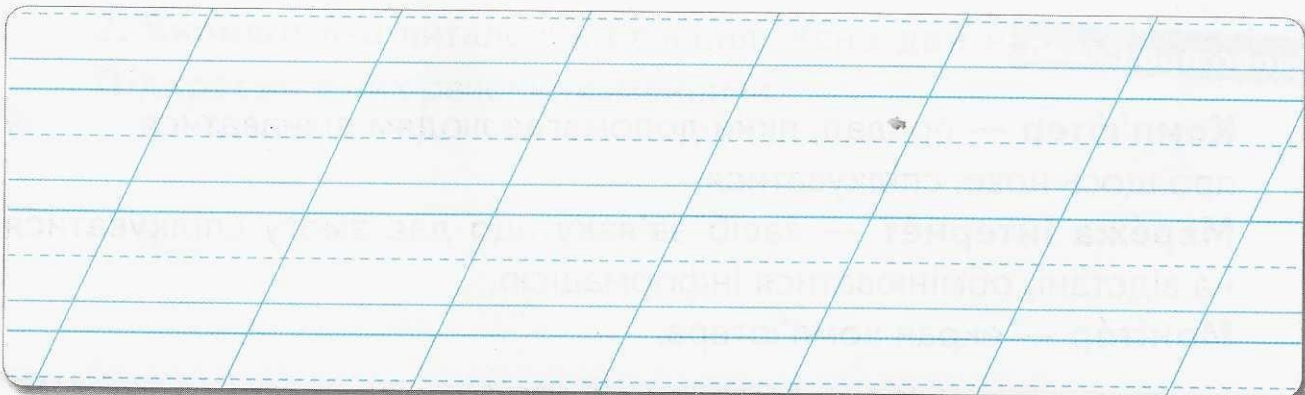
ІНТЕРНЕТ

Підказка! Прочитай слово за допомогою дзеркала.

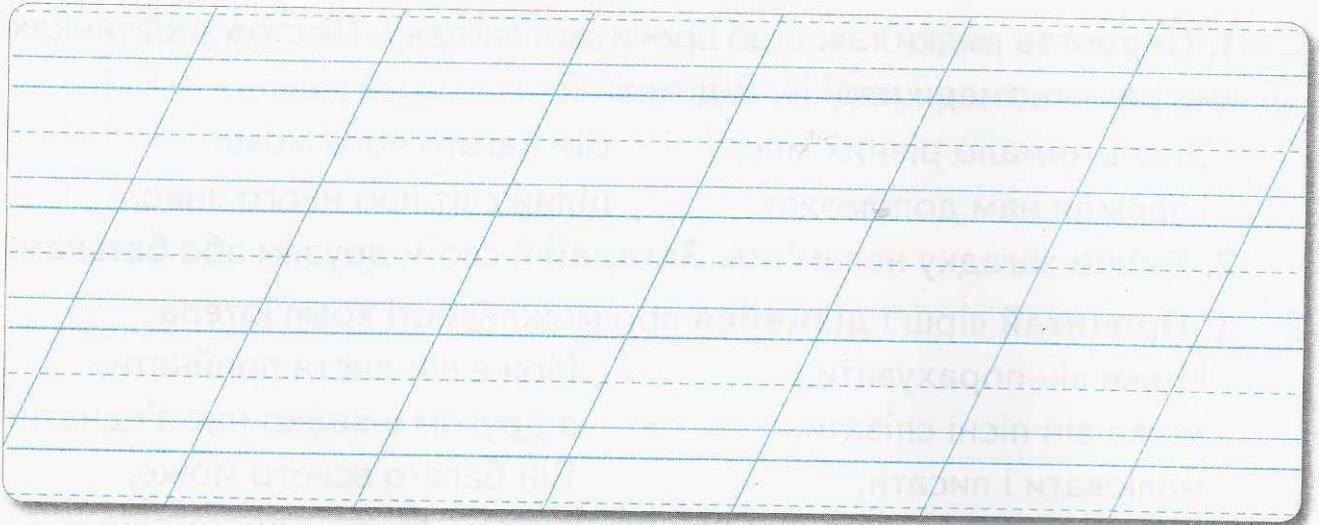
2. **Розкажи**, чи вмієш ти користуватися цією мережею.

4. **Уяви**, що тобі потрібно через мережу Інтернет надіслати своїм однокласникам повідомлення про розклад уроків на понеділок.

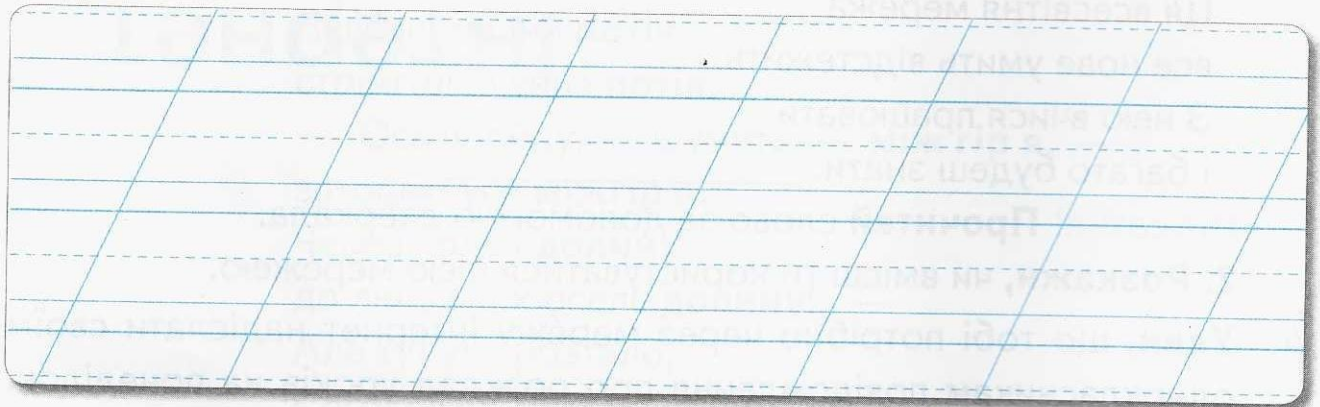
Склади і запиши таке повідомлення.

5. Уяви, що в тебе незабаром день народження і тобі необхідно запросити друзів у гості. **Напиши** запрошення, яке можна надіслати друзям через мережу Інтернет.

6. Уяви, що ти хочеш привітати свого друга (пóдругу) із завершенням навчального року. **Напиши** привітання, яке можна надіслати через мережу Інтернет. **Обов'язково надішли** це привітання.

Слово про слово

Комп'ю́тер — прилад, який допомагає людям дізнаватися про щось нове, спілкуватися.

Мере́жа Інтерне́т — засіб зв'язку, що дає змогу спілкуватися на відстані, обмінюватися інформацією.

Моніто́р — екран комп'ютера.

ПОВТОРЮЮ ВИВЧЕНИЙ МАТЕРІАЛ ІЗ РОЗДІЛУ «РЕЧЕННЯ»

114. 1. Прочитай вірш, доповнюючи його словами з довідки.

Жайворонок в небі _____,

ясне сонечко _____.

І легка, немов пір'їнка,

десь _____ хмаринка.

Слова для довідки: розтанула, в'ється, сміється.

115. 1. Прочитай побажання Петра Дарієнка. Підкресли перше спонукальне речення. Поясни, чому воно є спонукальним.

Живіть усі щасливими на світі.

Робота буде хай по силі вам.

Та викопайте по одній криниці,

по яблуневім виростіть садку,

щоб подорожній міг води напитися

і яблуком рум'яним пригоститься, —

подяку цим заслужите людську.

116. 1. Прочитай вірш Павла Тичини.

Що місяцю зіроньки кажуть ясненькі?

Що шепчуть квіткі уночі над рікою?

Про що зітха вітер?..

Хотів би я знати, про що той струмочок

у мріях своїх гомонить між травою?

Що листячко шепче, мов дише, в садочку?

Хотів би я знати, — та хто теє скаже?

2. Випиши два питальних речення. Усно дай на них відповіді.

Підкресли в цих реченнях іменники.

ПОВТОРЮЮ ВИВЧЕНИЙ МАТЕРІАЛ ІЗ РОЗДІЛУ «ТЕКСТ»

- 117. 1. Прочитай** речення. **Розташуй** їх так, щоб утворився текст. **Звертай** увагу на виділені слова.

На узліссі стоїть замріяний **клен**. **Вона** шелестить своїм молодим листям, мов вітається із сонечком. **Він** радіє, що скоро настане літо. А яка ніжна і струнка красуня **берізка!**

- 2. Запиши** обидва речення про берізку. **Поміркуй**, яке з них треба записати першим.

- 118. 1. Прочитай** текст. **Добери** до нього заголовок.

Коли ластів'ята підростають, ластівка-мама, щоб вони не випали з гнізда, прив'язує їх. Для цього вона використовує волосину з кінського хвоста. Один кінець волосини намотує пташині на лапку, а другий — шматочком глини приліплює до гнізда (З журналу «Рідна природа»).

- 2. Придумай** кінцівку тексту. **Запиши** її.

119. 1. Прочитай текст. **Добери і запиши** до нього заголовок.

Між двома невисокими будинками в самому центрі міста росте горобина. Навесні — це справжнє диво. Її тендітні гілочки прикрашені справжніми гірляндами сліпучо-білого цвіту. Зелені ніжні листочки і біле-біле намисто, рясне і пишне...

2. опиши, якою буде горобина в іншу пору року (на вибір).

120. 1. Прочитай речення. **Доведи**, що це текст. **Добери** до нього заголовок і **запиши** його.

Як гарно тихого весняного дня в лісі! Ви йдете вузькою лісовою стежкою. З обох боків над нею нависають зелені гілки дерев. Зрідка перелітає пташка з дерева на дерево. А гілки ще довго похитуються.

2. Доповни цей текст двома реченнями. **Запиши** їх.